

DET GAMLE TESTAMENTET

fra et fugleperspektiv

Guds løfter til Abraham

1 Mos 12, 3 I deg skal alle slekter på jorden velsignes.

1 Mos 15, Din ætt gir jeg dette landet, fra Egypterelven helt til Storelven, Eufrat,

Abrahams etterkommere

Isak

Esau og Jakob

Josef

Slaver i Egypt

Moses

Adoptivbarn

Morder

Flyktning/innvandrer

..ham sendte Gud som leder og redningsmann, (Apg 7, 35)

Førte dem ut av slaveriet

Mi 6,4-5 For jeg førte deg opp fra Egypt...så du kan skjønne Herrens frelsesgjerninger.

Konstruerte tabernaklet

Hebr 9, 23 De jordiske etterligningene av det som er i himmelen.....

Pakten om å være Guds folk (2.Mos.19)

Hvis dere adlyder min røst og holder min pakt, skal dere være min dyrebare eiendom framfor alle andre folk;

De ti bud + loven

Guds ord skulle være sentralt

5 Mos 6,6-9 Disse ordene som jeg pålegger deg i dag, skal du bevare i ditt hjerte. Du skal gjenta dem for dine barn og snakke om dem når du sitter i ditt hus og når du går på veien, når du legger deg og når du står opp...

Gullkalven

2 Mos 32,4 Han tok imot gullet, formet det med meisel og støpte en kalv. Så ropte de: "Dette er guden din, Israel, som førte deg opp fra Egypt!«

Utukt og avgudsdyrkelse

4 Mos 25,1-2 Israel oppholdt seg i Sjittim. Da begynte folket å drive hor med moabittiske kvinner. Disse kvinnene innbød dem til ofringer for sine guder, og folket spiste og tilba gudene deres.

Straffen - 40 år i ørkenen

4 Mos 32,13 Og Herrens vrede flammert opp mot Israel, så han lot dem flakke omkring i ørkenen i førti år, helt til det døde ut, hele det slektsleddet som hadde gjort det som var ondt i Herrens øyne.

JOSVA

Jos 1,2-4 «Min tjener Moses er død. Gjør deg nå klar til å gå over Jordan, du og hele dette folket, inn i det landet som jeg vil gi til dem, til israelittene. 3 Hvert sted dere setter foten på, gir jeg dere, slik som jeg lovet Moses. Området deres skal strekke seg fra ørkenen og Libanon til den store elven Eufrat, hele hetittlandet, og helt ut til Storhavet, der solen går ned.

Josva – Guds ord sentralt

Jos 8,34 Deretter leste Josva opp alt som sto i loven, både velsignelsen og forbannelsen, nøyaktig slik det var skrevet i lovboken.

Rydde landet

Jos 17, 18 (-78-versjonen) Kanaaneerne skal du drive ut,...

Dom 1,28 Da israelittene ble sterkere, satte de kanaaneerne til tvangsarbeid, men de fordrev dem ikke helt.

Dommertiden

Dom 2,7 Folket tjente Herren så lenge Josva levde, og så lenge de gamle ennå var i live, de som hadde levd lenger enn Josva og hadde sett alle de storverk Herren hadde gjort for Israel.

Dom 2,10-12 Snart var hele dette slektsleddet forent med sine fedre. Etter dem vokste det opp et nytt slektsledd som verken kjente Herren eller visste hva han hadde gjort for Israel. Da gjorde israelittene det som var ondt i Herrens øyne. De dyrket Baal-gudene og forlot Herren, sine fedres Gud, som hadde ført dem ut av Egypt. De fulgte andre guder, guder fra folkene som bodde omkring, og tilba dem.

Dom 2,16-17 Da lot Herren det stå fram dommere

Men heller ikke dommerne adlød de. De drev hor med andre guder og tilba dem. De var snare til å bøye av fra den veien fedrene deres hadde fulgt da de adlød Herrens bud.

Dom 17, 6 Hver mann gjorde som han selv fant for godt.

Samuel - siste dommer og første profet

1 Sam 8,4-5 Da samlet alle de eldste i Israel seg og kom til Samuel i Rama. De sa til

ham: "Nå er du gammel, og sønnene dine følger ikke i dine fotspor. Sett derfor en konge til å styre oss, slik alle de andre folkene har."

1 Sam 8,6-8 Men Samuel så med uvilje på dette at de sa: «Gi oss en konge som kan styre oss!» Og han ba til Herren. 7 Men Herren sa til ham: «Hør på folket og alt de sier til deg! For det er ikke deg de har forkastet; det er meg de har forkastet og ikke vil ha til konge over seg. Det har de gjort fra den dagen jeg førte dem opp fra Egypt og til denne dag. De har forlatt meg og dyrket andre guder.

David (1000-965 f.kr)

1. Sam 16,1 Herren sa til Samuel: «.. Jeg sender deg til Isai i Betlehem, for jeg har utsett meg en av hans sønner til å være konge."

Løftet til David

2 Sam 11,2-5 En gang ved kveldstid sto David opp av sengen og gikk og drev på slottstaket. Fra taket fikk han øye på en kvinne (Batseba) som badet. Kvinnen var svært vakker.

Davids fall

2 Sam 11,2-5 En gang ved kveldstid sto David opp av sengen og gikk og drev på slottstaket. Fra taket fikk han øye på en kvinne (Batseba) som badet. Kvinnen var svært vakker. David sendte bud etter henne. Hun kom til ham, og han lå med henne....Siden gikk hun hjem igjen. Men kvinnen var blitt med barn.

Uriaspost/ Davids synd

2 Sam 11,2-5 En gang ved kveldstid sto David opp av sengen og gikk og drev på slottstaket. Fra taket fikk han øye på en kvinne (Batseba) som badet. Kvinnen var svært vakker.

2 Sam 11,27 Men da sørgetiden var over, sendte David bud og hentet henne hjem til seg. Hun ble hans kone og fødte ham en sønn. Men det David hadde gjort, var ondt i Herrens øyne.

Gud tilgir David

2 Sam 12, 13 - 14 Da sa David til Natan: "Jeg har syndet mot Herren." Natan svarte: "Så har også Herren tatt bort din synd; du skal ikke dø."

Salme 51, 1 - 2 -angrende synder

En salme av David, den gang profeten Natan kom til ham etter at han hadde vært hos Batseba.

Davids synd fikk konsekvenser..

-Barnet dør

-Sønnen Amnon voldtar søsteren Tamar

-Sønnen Absalom gjør opprør mot faren

Salme 3, 1 En salme av David, da han var på flukt for sin sønn Absalom.

-Sam 16,22 De slo opp et telt for Absalom oppe på taket, og han gikk inn til sin fars medhustruer så hele Israel så det.

-Sønnene Absalom og Adonja drepes i kampen om tronen

Salomo (965-926 f.Kr)

1 Kong 2, 1 - 3 Da det led mot slutten av Davids liv, sa han til sin sønn Salomo:

Jeg skal nå gå den veien som alt her på jorden må gå. Men vær du sterk, og vis at du er en mann! Gi akt på det som Herren din Gud har bestemt. Gå på hans veier og hold hans forskrifter, bud, lover og påbud, slik de står skrevet i Mose lov. Da skal det lykkes for deg, alt det du gjør og tar deg fore.

Guds løfte til Abraham oppfylt:

1 Kong 4, 21

Salomo hersket over alle kongerikene fra Eufrat til Filisterlandet og helt til grensen mot Egypt. De betalte skatt og stod under ham så lenge han levde.

Tempelet bygges 966 f.Kr.

1 Kong 6,38 ..Salomo gjorde tempelet ferdig med alt som var i det, slik det skulle være. Da hadde han bygd på det i sju år.

1 Kong 7,1 Salomo bygde på kongeborgen sin i tretten år før han fikk den ferdig.

Guds advarsel til Salomo: om mulig utryddelse fra Israel

1 Kong 9, 6 - 9 Men hvis dere og barna deres vender dere bort fra meg, og ikke holder de bud og forskrifter som jeg har lagt fram for dere, men gir dere til å dyrke andre guder og kaste dere ned for dem, da vil jeg utrydde israelittene fra det landet jeg gav dem. Det huset som jeg har viet til mitt navn, vil jeg kaste bort fra mitt åsyn, og Israel skal bli et ordtak og et spottord blant alle folk.

Kongeloven 5. Mos.17

5 Mos 17, 16 - 17 Men kongen må ikke holde mange hester ...

Kongen skal heller ikke ta seg mange hustruer, så han forledes til frafall, og han må ikke samle seg sølv og gull i mengde.

Salomos rikdom

1 Kong 10,21 Alle drikkekarene til kong Salomo var av gull, og alt utstyret i Libanon-skoghuset var av rent gull. Ingen ting var av sølv; sølvet ble ikke regnet for noe i Salomos dager.

1 Kong 10,23-27 Kong Salomo overgikk alle jordens konger i rikdom og visdom. Og fra hele verden søkte de Salomo for å lytte til visdommen som Gud hadde lagt ned i hans hjerte. Hvert år kom de med gaver til ham, gjenstander av sølv og gull, kapper, våpen, balsamoljer, hester og muldyr.

Salomos svakhet

1 Kong 11, 1 – 3 Kong Salomo elsket også mange andre utenlandske kvinner enn faraos datter. Det var kvinner fra Moab, Ammon, Edom, Sidon og hetittenes land. De hørte til de folkene Herren hadde talt om da han sa til israelittene: "Dere skal ikke blande dere med dem, og de ikke med dere. Ellers kommer de til å vende hjertet deres til sine guder." Det var disse kvinnene Salomo holdt seg til og elsket. Han hadde sju hundre koner med fyrstelig rang og tre hundre medhustruer, og de førte hans hjerte på avveier.

Frafallets konsekvens:

landet delt i 2 deler

1 Kong 11, 31 - 33 Profeten Akia sa til Jeroboam (oppsynsmann hos Salomo): For så sier Herren, Israels Gud: Jeg vil rive riket ut av hendene på Salomo og gi deg de ti stammene. Bare den ene stammen skal han få ha for min tjener Davids skyld og av hensyn til Jerusalem, den byen jeg har utvalgt blant alle Israels stammer. Dette gjør jeg fordi Salomo har forlatt meg og tilbedt sidonernes gudinne Astarte, moabittenes gud Kamosj og ammonittenes gud Milkom.

Velstandens farer

5 Mos 8, 11 - Når du kan spise deg mett, når du bygger fine hus og får bo i dem, når ditt storfe og småfe øker i tall, når du får mye gull og sølv, og hele din eiendom vokser, da vakt deg så du ikke blir hovmodig og glemmer Herren din Gud, som førte deg ut av Egypt, av trellehuset.

Hos 4,1 For det er ingen troskap og ingen kjærlighet og ingen kjennskap til Gud i landet.

Hos 4,2-3 Forbannelse og løgn og drap og tyveri og ekteskapsbrudd brer om seg, med blod følger mer blod. Derfor skal landet sørge, og alle som bor der, skal tørke bort...

Amos: Israel skal bortføres

Am 7,17 Derfor sier Herren:

Jorden din skal deles med målesnor, du selv skal dø på uren jord, og Israel skal drives i eksil fra sitt land."

Bortførelse til Assyria 733 f.Kr

2 Kong 15,29 På den tiden Pekah var konge i Israel, kom assyrerkongen Tiglat-Pileser og ...førte folket bort til Assur.

Bortførelse til Assyria 722 f.Kr

2 Kong 17,5-7 Så rykket han (Salmanassar V) inn i landet og dro opp mot Samaria, som han beleiret i tre år.

I Hoseas niende regjeringsår inntok assyrerkongen Samaria og førte israelittene bort til Assur...

Slik gikk det fordi israelittene hadde syndet mot Herren sin Gud, han som førte dem opp fra Egypt og fridde dem fra egypterkongen faraos makt. De fryktet andre guder ...

Men det er mer..

Hos 2,19-20 Jeg vil binde meg til deg for alltid. Jeg vil binde meg til deg i rettferd og rett, i kjærlighet og barmhjertighet. Jeg vil binde meg til deg i troskap, og du skal kjenne Herren.

Tilstanden i Juda - sørriket

1 Kong 14,22-24 Folket i Juda gjorde det som var ondt i Herrens øyne. Med syndene sine egget de ham til harme enda mer enn fedrene deres hadde gjort. De bygde seg også offerhauger og reiste steinstøtter og Asjera-stolper på hver høy haug og under hvert frodig tre. Det var til og med mannlige tempelprostituerte i landet.

Avgud – materialisme

Jes 2,8 Landet er fullt av avguder, folk tilber noe de selv har laget med sine egne hender og fingre.

Avgud-sex

Jer 5,8 De er brunstige, velnærte hester, hver mann vrinsker etter naboens kone.

Kong Josjias reform ca 615 f.Kr

2 Krøn 34,14 Mens de holdt på med å ta fram pengene som var kommet inn til Herrens hus, fant presten Hilkia en bokrull med Herrens lov som var gitt ved Moses.

Guds ord hadde vært "forlagt"!!

Kong Josjias reform ca 615 f.Kr

- 2 Krøn 34,14 Mens de holdt på med å ta fram pengene som var kommet inn til Herrens hus, fant presten Hilkia en bokrull med Herrens lov som var gitt ved Moses.

Påsken gjenoppdages

2 Krøn 35,18 En slik påske var det ikke blitt holdt i Israel siden profeten Samuels dager. Ingen av Israels konger hadde holdt en slik påske som den Josjia feiret ...

Kong Josjias reform ca 615 f.Kr

2 Kong 23,24-25 Josjia utryddet åndemanerne og spåmennene, terafene og avgudene og alle avskyelige gudebilder som var å se i Juda og Jerusalem. Slik ville han oppfylle lovens forskrifter som sto skrevet i den bokrullen presten Hilkia hadde funnet i Herrens tempel.

Det hadde aldri før vært noen konge som Josjia. Ingen hadde på den måten vendt om til Herren av hele sitt hjerte og av hele sin sjel og av all sin makt, helt som Moseloven krever. Og heller ikke siden kom det noen konge som han.

Kong Manasse

Barneofring og spådomskunster

2 Krøn 33,6 Manasse lot sønnene sine gå gjennom ilden i Hinnom-dalen (barneofring). Han drev med tegntyding, spådomskunster og trolldom, og han rådførte seg med åndemanere og spåmenn. Manasse gjorde mye som var ondt i Herrens øyne..

2 Kong 21,16 Manasse lot så mye uskyldig blod renne i Jerusalem at hele byen ble fylt med blod. Han fikk også judeerne med på sin synd, og de gjorde det som var ondt i Herrens øyne.

Guds ord brennes

Jer 36,23 Hver gang Jehudi hadde lest tre - fire spalter, skar kongen dem av med en pennekniv og kastet dem på ilden i fyrfatet, helt til hele bokrullen hadde brent opp.

Advart gjennom profetene

2 Krøn 36,15-16 Herren, deres fedres Gud, sendte bud til dem sent og tidlig gjennom sine budbærere, for han ville skåne sitt folk og sin bolig. Men de hånte Guds sendebud, spottet hans ord og holdt profetene hans for narr, inntil Herrens harme mot folket sitt ikke lenger kunne stoppes.

Dommen

Jer 6,19 Hør, du jord! Se, jeg fører ulykke over dette folket, frukten av deres egne planer. For de lyttet ikke til mine ord, og de foraktet min lov.

2 Kong 24,10 På den tid dro mennene til kong Nebukadnesar av Babel opp mot Jerusalem, og byen ble beleiret.

2 Kong 24,14 Han førte bort alt folket i Jerusalem, alle høvdingene og rikmennene, ti tusen fanger i alt, og alle håndverkerne og smedene. Bare de fattigste i landet ble tilbake

2 Kong 25,9-11 Nebusaradan satte Herrens tempel og kongens slott i brann. Alle husene og palassene i Jerusalem brente han opp. Og kaldeerhæren som sto under hans kommando, rev ned murene rundt Jerusalem. Så førte Nebusaradan bort dem som var igjen i byen,...

Men det er ikke alt!

Jer 31,3-4 Med evig kjærlighet har jeg elsket deg, jomfru Israel, derfor har jeg hele tiden vist deg miskunn. Enda en gang vil jeg bygge deg så du blir bygd opp igjen

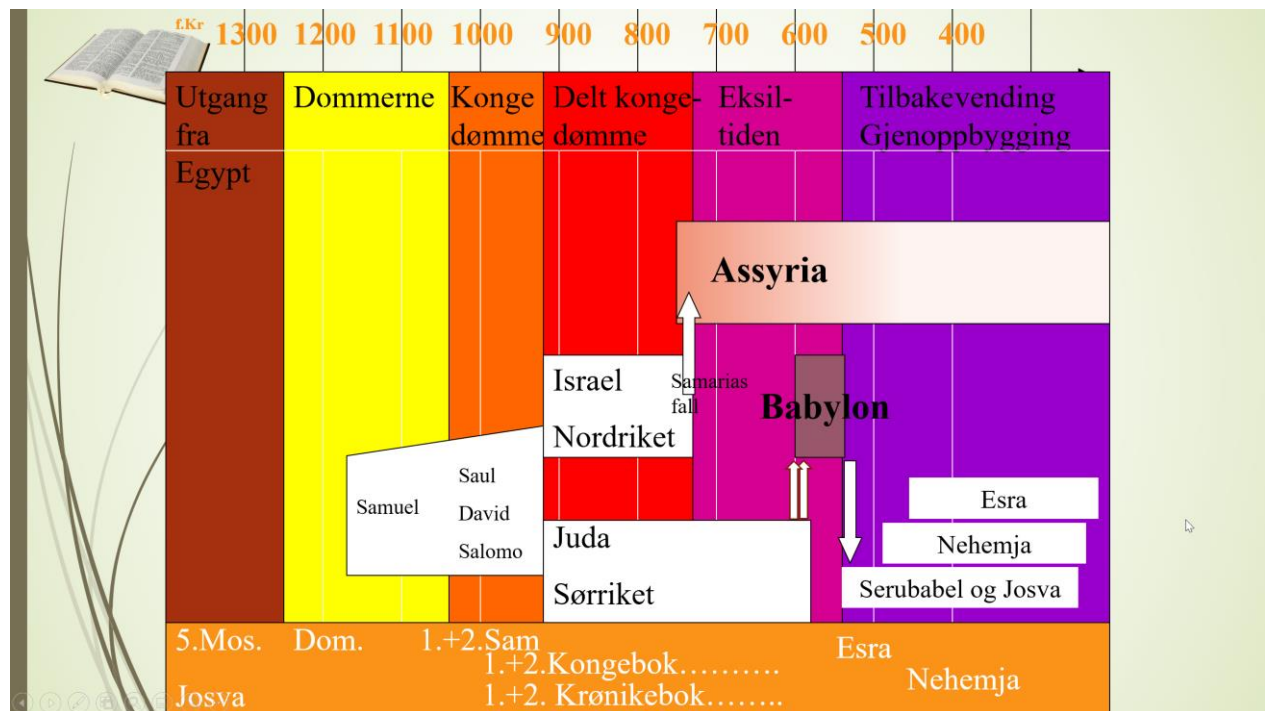
De skal tas til nåde igjen – for alltid

Jer 31,3-4 Med evig kjærlighet har jeg elsket deg, jomfru Israel, derfor har jeg hele tiden vist deg miskunn. Enda en gang vil jeg bygge deg så du blir bygd opp igjen.

Kyros lar jødene vende hjem

Esra 1, 1 - 3 I det første året Kyros var konge i Persia, ble han tilskyndet av Herren til å sende ut en kunngjøring, for at det ordet Herren hadde talt gjennom profeten Jeremia, skulle bli oppfylt:

«Jer 29,10 Så sier Herren: Når sytti år er gått for Babel, skal jeg se til dere. Da skal jeg oppfylle mitt gode løfte for dere og føre dere tilbake til dette stedet.»

Nehemjas oppsummering

NEH 9,28-33 Men så snart de hadde fått ro, fortsatte de å gjøre det som var ondt i dine øyne. Du overgav dem til fiender, som hersket over dem. Men når de så atter ropte til deg, hørte du det fra himmelen og berget dem gang på gang i din store barmhjertighet.

Du bar over med dem i mange år; du advarte dem ved din Ånd gjennom dine profeter. Men da de ikke ville høre, overgav du dem til fremmede folk. Men i din store barmhjertighet gjorde du ikke ende på dem, og du forlot dem ikke. For du er en nådig og barmhjertig Gud.

Du var rettferdig i alt det som hendte oss; for du var trofast selv om vi levde ugudelig.

Resyme på internett
www.gamletestamentet.no